

Fördomar som fakta

Perioden 1965–2012 omfattar både den värsta tiden av förtryck av minoriteter i Sverige – liksom de första stapplande stegen i riktning mot en viss upp rättelse och erkännande. Hur syns det i Norstedts historiebok? Svar: Inte alls!

Tvärtom, boken ifrågasätter minoriteternas rättigheter utan att beskriva förtrycket. Både förövare och offer är, märkligt nog, helt osynliga. Och författarna arbetar medvetet för att ifrågasätta om minoriteter alls finns – alltså att åter göra dem osynliga. Kristian Gerner skriver:

“Före år 2000 hade individer ur de kategorier som nu blev nationella minoriteter integrerats och assimilerats till den grad att många av dem både såg sig som och av övriga medborgare betraktades som rätt och slätt svenskar.”

Det här citatet kan vid första läsningen låta logiskt – men här lurar en rad faror.

För det första syns inga människor som av rädsla inte vågat berätta om sin bakgrund. Ända in på 1960-talet ansågs det fullt acceptabelt för lärare att misshandla finska och samiska barn som talade sina modersmål i skolan. Staten stal romska och resandebarn från sina familjer. Under den första tiden 1965-1975 pågick ännu tvångssteriliseringarna. Du kunde bli steriliserad om staten tyckte att du var asocial. Särskilt asociala ansågs romer, resande och samer. I klartext: Det som för den överväldigande majoriteten i Sverige var välfärdsår – var för många i minoritetsgrupperna en ren terrorperiod. Att under sådana förhållanden inte berätta om sin bakgrund kan inte likställas med att vara assimilerad.

Frågan är också vad som egentligen menas med begreppet “assimilerad”? Om man letar i uppslagsverk

från 1970-talet under uppslagsordet “Australien” – så står att det bara finns några 10 000-tal ursprungsinvånare. Idag räknar man med fler än 400 000. Men på 1970-talet var samhällsforskarna bara intresserad av dem som levde på ett exotiskt sätt. Målsättningen var att tvångsassimilera. Den låga siffran sågs som något progressivt. Något önskvärt. Kristian Gerner saknar förståelse för den här sortens problematik.

Dessutom använder Gerner begreppet “svenskar” på ett problematiskt sätt. Som om det vore en neutral ram kring en personligt målad livshistoria. Men samtidigt underförstått som om termen “svensk” uteslöt att man även tillhör en minoritet. Gerner försöker alltså samtidigt ge “svenskar” en neutral geografisk betydelse – och samtidigt kontrastera termen mot minoriteterna. Deras kulturer tycks inte rymmas inom Kristian Gerner's ramverk “svenskar”.

Sameland– inget nytt ord

Men det stannar inte där. Kristian Gerner lämnar också otäckta antydningar:

“Samerna skapade sig en territoriell bas för eventuella framtida anspråk på en egen stat genom att definiera sitt bosättningsområde som Sápmi.”

Men Sápmi-Sameland är inget nytt ord. Det finns i tryck åtminstone sedan 1700-talet. När Abraham Hülphers på 1780-talet skrev boken “Beskrifning öfver Norrland”, så visste han vad området egentligen hette:

”Lapparna hafwa från urminnes tid wistats I de närmast fjällen belägne trakter, hwilka under namn af Lappmarker fått 7 särskilde fördelningar /.../ som af detta folkslag, på deras språk kallas Sameland eller Sameladde; och är blifwit brakte under Sweriges Crono i 13 saeculo.”

Gerner inte bara antyder illojalitet

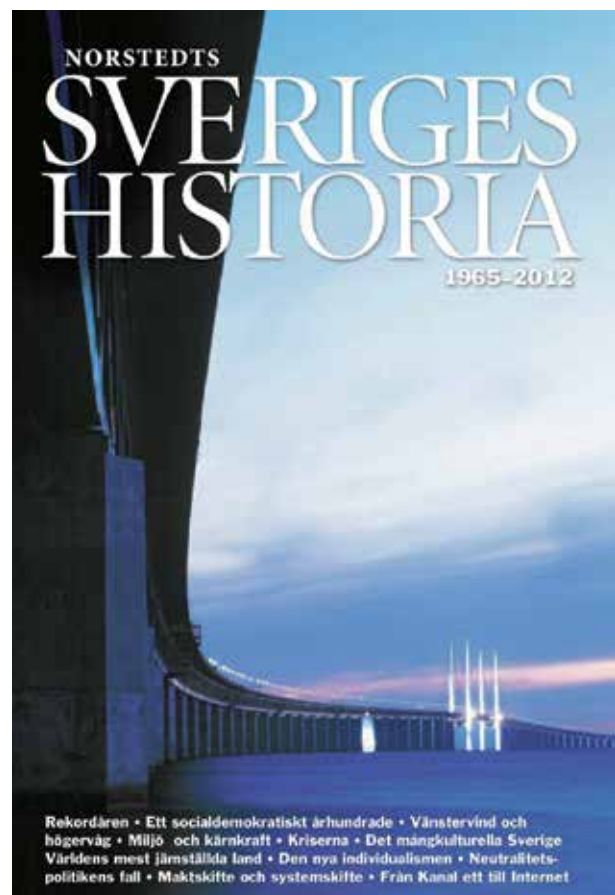
hos en minoritetsgrupp – han skriver det rätt ut! Kristian Gerner varnar för att “klassificeringen” av människor var “en förutsättning för Förintelsen”. Men hans egen text om samer är snarlik de konspirationsteorier man kan läsa om judar.

Läser historieskrivningen

Kristian Gerner påstår att historieskrivningen riskerar bli en “kakofoni” om man inkluderar minoritetsperspektivet. Istället för att välkomna olika perspektiv; så läser Gerner historieskrivningen.

Det är tyvärr helt i linje med huvudförfattarnas avsikt med historieboken; när de i förordet beskriver Sverige som ett tidigare “etniskt och religiöst homogent land”. Befolkningen på en tredjedel av Sveriges yta har, historiskt sett, inte haft svenska som modersmål – men det intresserar inte dessa historiker.

Olof Rydström

Norstedts Sveriges historia utkom 2013 och är på 549 sidor.